

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 388/2021-50

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Bartoš, s. r. o., Martina Granca 3, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Bartoš, proti postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 ECdo 20/2018 z 18. februára 2020 a proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 20 CoE 115/2016-52 z 24. októbra 2016 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 ECdo 20/2018 z 18. februára 2020 **boli porušené** základné právo sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 ECdo 20/2018 z 18. februára 2020 **zrušuje a vec vracia** Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **680,74 eur** a zaplatiť ich Advokátskej kancelárii JUDr. Peter Bartoš, s. r. o., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. mája 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) označenými v záhlaví tohto uznesenia. Uznesenia navrhuje zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu, resp. krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 388/2021-27 z 29. septembra 2021 ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že pred súdnym exekútorom sa v prospech sťažovateľky ako oprávnenej začalo exekučné konanie na vymoženie pohľadávky proti povinnému – konateľovi spoločnosti [REDAKOVANÉ], na základe rozhodcovského rozsudku č. k. RD/115/2015 z 23. septembra 2015 (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“), ktorý vydal [REDAKOVANÉ], rozhodca Rozhodcovského súdu [REDAKOVANÉ] (ďalej len „rozhodcovský súd“). V rozhodcovskom konaní si sťažovateľka uplatnila náhradu škody podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka voči konateľovi spoločnosti [REDAKOVANÉ], keďže si nedokázala vymôcť svoju pohľadávku z majetku spoločnosti dlžníka [REDAKOVANÉ]. Podľa sťažovateľky právomoc rozhodcovského súdu a existencia rozhodcovskej zmluvy vyplynuli z rozhodcovského konania medzi sťažovateľkou a spoločnosťou [REDAKOVANÉ], ktoré skončilo vydaním rozhodcovského rozsudku č. k. RD/14/2014 z 29. decembra 2014, ktoré predmetnému konaniu predchádzalo. Rozhodcovskú doložku uzatvorenú medzi sťažovateľkou a spoločnosťou [REDAKOVANÉ], osobne podpísal povinný ako konateľ spoločnosti [REDAKOVANÉ].

4. Okresný súd ako súd exekučný žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol uznesením č. k. 6 Er 200/2016-25 z 8. apríla 2016. V odôvodnení uviedol, že v predmetnej veci nebola uzavretá rozhodcovská zmluva, a ako ďalší dôvod uviedol nemožnosť uplatniť fikciu doručenia, keďže pri doručovaní zásielky do vlastných rúk nebol dodržaný postup podľa § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (účinného do 30. júna 2016, pozn.). Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie.

5. Krajský súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu, s jeho právnym názorom o neexistencii rozhodcovskej zmluvy, ako aj o nedostatku formálnej vykonateľnosti exekučného titulu sa v celom rozsahu stotožnil.

6. Uznesenie krajského súdu napadla sťažovateľka dovolaním, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol v časti dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), keďže smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie dovolanie prípustné, a v časti odvolacích dôvodov podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, pretože neboli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Podľa sťažovateľky najvyšší súd a krajský súd napadnutými uzneseniami porušili jej označené základné práva z dôvodu ich arbitrárnosti a svojvôle, keď jej námietky týkajúce sa nesprávneho vyhodnotenia skutkového stavu, nesprávneho právneho posúdenia veci, existencie rozhodcovskej zmluvy a nezákonného preskúmania nespotebitel'ského rozhodcovského rozhodnutia zo strany

exekučného súdu odmietli bez náležitého odôvodnenia. Týmto postupom jej reálne nebol daný priestor na uplatnenie jej procesných práv. Zároveň sťažovateľka tvrdí, že súdy konali v rozpore so zákonom o rozhodcovskom konaní, Civilným sporovým poriadkom a Exekučným poriadkom.

8. Sťažovateľka sa v ústavnej sťažnosti vyhradila proti záveru najvyššieho súdu, že nemožno ustáliť, ktorá právna otázka vo vzťahu ku ktorému rozhodnutiu bola posúdená odlišne, pričom poukázala na skutočnosť, že v dovolaní odkázala na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 ECdo 7/2013, 3 MCdo 11/2010, 5 Cdo 291/2010, 2 ECdo 135/2013. Namietla, že dôvody uvedené v odôvodnení uznesenia najvyššieho súdu boli nesprávne a nemajú oporu v platnom texte Exekučného poriadku ani zákona o rozhodcovskom konaní.

9. Vo vzťahu k okresnému súdu a krajskému súdu sťažovateľka tvrdí, že vo svojich uzneseniach neuviedli ustanovenia Exekučného poriadku ani zákona o rozhodcovskom konaní, ktoré by odôvodňovali preskúmanie nespotrebitel'ského rozhodcovského rozsudku exekučným súdom. Rozhodnutia považuje za nepreskúmateľné a odporujúce platným právnym predpisom a procesným postupom stanoveným od 1. januára 2015, čím okresný súd a krajský súd úmyselne porušili platné právne normy. Neuviedli zákonný a preskúmateľný dôvod, prečo zastavili exekúciu. Sťažovateľka argumentuje, že

a) exekučný súd nemôže posudzovať právoplatný a vykonateľný nespotrebitel'ský rozhodcovský rozsudok. Ustanovenie § 45 zákona o rozhodcovskom konaní, ktorý umožňoval exekučnému súdu vykonávať rovnaký prieskum právomoci rozhodcovského súdu, existencie rozhodcovskej zmluvy a procesných väd rozhodcovského konania v celom rozsahu podľa § 40 zákona o rozhodcovskom konaní, bol účinný len do 31. decembra 2014. Uvedené ustanovenie bolo s účinnosťou od 1. januára 2015 zrušené a od vtedy je jedinou možnosťou na napádanie nespotrebitel'ského rozhodcovského konania iba podanie námietky – žaloby podľa zákona o rozhodcovskom konaní. Sťažovateľka predložila na podporu svojho právneho názoru príklady z rozhodovacej praxe všeobecných súdov, ako aj ústavného súdu (II. ÚS 300/2018, IV. ÚS 22/2020, III. ÚS 148/2020, II. ÚS 398/2019) a zdôraznila, že v záujme zachovania princípu právnej istoty pri odchýlení sa od skoršej rozhodovacej praxe sa vyžaduje cielené zdôvodnenie odlišného stanoviska prijatého v obdobnej otázke;

b) zásielky v rozhodcovskom konaní boli povinnému doručené fikciou doručenia v súlade s § 25 zákona o rozhodcovskom konaní. Na podporu svojho právneho názoru cituje komentár k zákonu o rozhodcovskom konaní, podľa ktorého sa na doručovanie písomností v rozhodcovskom konaní nepoužijú ustanovenia Civilného sporového poriadku. Účelom osobitnej úpravy doručovania v rozhodcovskom zákone je snaha vytvoriť ucelený právny rámec, ktorý bude koncentrovaný v jednom predpise;

c) rozhodcovský súd môže konať a rozhodovať voči štatutárovi spoločnosti dlžníka o náhradu škody podľa § 135a ods. 5, resp. § 194 ods. 9 Obchodného zákonníka v situácii, keď si veriteľ nedokáže vymôcť svoju pohľadávku z majetku spoločnosti dlžníka, keďže ide o inú zmenu v osobe dlžníka podľa § 3 ods. 2 zákona o rozhodcovskom konaní vo vzťahu, na ktorý sa vzťahuje rozhodcovská zmluva. Rozhodcovská zmluva je vždy uzavretá medzi veriteľom a spoločnosťou dlžníka a konateľ dlžníka k nej pristupuje priamo zo zákona. Je to univerzálna zodpovednosť štatutára za svoje konanie. Tvrdí, že medzi ňou a spoločnosťou bola uzavretá rozhodcovská doložka vrátane situácie uplatnenia náhrady škody voči štatutárovi spoločnosti podľa Obchodného zákonníka.

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu, krajského súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie najvyššieho súdu:

10. Na ústavnú sťažnosť reagoval najvyšší súd listom č. k. KP 3/2021-444, Cpj 186/2021 z 8. novembra 2021, v ktorom uviedol, že ponecháva rozhodnutie o nej na úvahe ústavného súdu. K uvedenému listu najvyššieho súdu bolo pripojené vyjadrenie člena senátu, ktorý rozhodoval v napadnutom dovolacom konaní. Z tohto vyjadrenia vyplýva, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo odôvodnené v súlade s vtedajšou praxou, ktorá sa v čase po vydaní uznesenia zmenila, najmä pokiaľ ide o názor udržateľnosti stanoviska občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu R 2/2016, čo však na podstate argumentácie najvyššieho súdu nič nemení. Člen senátu najvyššieho súdu odkázal aj na ustálený právny názor najvyššieho súdu o nemožnosti súbežného vyvodzovania prípustnosti dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) aj c) CSP (tvrdenie, že pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodná právna otázka už bola judikatúrou najvyššieho súdu vyriešená a odvolací súd sa od tohto riešenia odklonil, a zároveň tvrdenie, že pri riešení rovnakej právnej otázky pretrváva stav rozdielnosti rozhodovania dovolacieho súdu), od ktorého ani v sťažovateľkinej veci nie je dôvod ustupovať. Upozornil na posuny v právnej úprave rozhodcovského konania od 1. januára 2015 a na skutočnosť, že rozhodcovské konanie vedené sťažovateľkou proti [REDAKOVANÉ] a rozhodcovské konanie vedené proti povinnému (v predmetnej veci skončenej pred najvyšším súdom) prebiehali v rôznych právnych režimoch, z čoho vyvodzuje neopodstatnenosť tvrdenia sťažovateľky o zásahu do jej ústavných práv napadnutým uznesením.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

11. Krajský súd vo vyjadrení č. k. Spr 328/2021 z 13. októbra 2021 uviedol, že z pôvodných členov senátu je v súčasnosti sudcom krajského súdu iba [REDAKOVANÉ], ktorá svoj právny názor vyslovila v napadnutom rozhodnutí, a keďže nie je možné zabezpečiť vyjadrenie ďalších členov senátu, ktorý vo veci rozhodoval, krajský súd sa k vecnej stránke sťažnosti nevyjadruje.

III.3. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

12. Ústavný súd o podanej ústavnej sťažnosti upovedomil [REDAKOVANÉ] ako zúčastnenú osobu s tým, že má právo vyjadriť sa k nej v lehote 14 dní od doručenia upovedomenia (15. októbra 2021), čo však neurobil.

III.4. Replika sťažovateľky:

13. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu uvádza, že

- a) sa najvyšší súd mal jej dovolaním zaoberať minimálne z dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keďže podľa jeho existujúcej judikatúry k exekučným veciam (citovanú v ústavnej sťažnosti aj replike) je nesporný zásadný odklon krajského súdu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu;
- b) sa relevantne nevyjadril, prečo rozhodnutie krajského súdu nezrušil a tým potvrdil existenciu nezákonného stavu;

c) sťažovateľka reálne nevie, prečo najvyšší súd jej dovolanie odmietol, keďže napadnuté uznesenie je právne a logicky nepreskúmateľné;

d) vo všeobecnosti dopĺňa, že väčšina účastníkov obchodných a občianskych sporov nemá k najvyššiemu súdu prístup, keďže nedokážu naplniť imaginárne kritéria práva na dovolanie, zároveň poukazuje na rozdielnosť praxe najvyššieho súdu, ktorá ju robí aplikačne nepoužiteľnou, a poukazuje na skutočnosť, že rozhodnutia najvyššieho súdu nie sú systematicky nikde usporiadané a publikované, a preto je ich znalosť často len otázkou náhody.

14. Sťažovateľka v replike upriamuje pozornosť na podstatu jej ústavnej sťažnosti, za ktorú považuje skutočnosť, že okresný súd a krajský súd už šesť rokov nezákonne bránia vo výkone exekúcie. Zdôrazňuje, že má záujme na tom, aby bolo zrušené napadnuté uznesenie krajského súdu a aby mohla byť dokončená exekúcia. V tejto súvislosti rekapituluje argumenty uvedené v ústavnej sťažnosti, ktoré dopĺňa o ďalšiu judikatúru ústavného súdu (napr. IV. ÚS 104/2019, IV. ÚS 139/2021) a všeobecných súdov.

IV.

K ústnemu pojednávaniu

15. Ústavný súd v danom prípade upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe podaní účastníkov dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

V.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

16. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľky pre nezistenie vytýkanej zmatečnej vady [nepripustnosť dovolania podľa § 447 písm. c) CSP] a pre nevymedzenie dovolacích dôvodov podľa § 421 CSP spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 tohto zákona [nepripustnosť dovolania podľa § 447 písm. f) CSP], a uznesením krajského súdu, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie z dvoch dôvodov, a to 1) pre neexistenciu podkladu na prejednanie a rozhodnutie sporu v rozhodcovskom konaní, teda rozhodcovskej zmluvy medzi jeho účastníkmi, a 2) pre nedoručenie rozhodcovského rozsudku zákonom predpísaným spôsobom povinnému.

V.1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

17. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je bez náležitého odôvodnenia, je nepreskúmateľné, nie je z neho zrejmé, prečo bolo jej dovolanie odmietnuté. Týmto postupom jej reálne nebol daný priestor na uplatnenie jej procesných práv.

18. Vzhľadom na tieto námietky sťažovateľky ústavný súd v uznesení, ktorým ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu, uviedol, že v ďalšom konaní bude potrebné zistiť,

či najvyšší súd ústavne akceptovateľným spôsobom ozrejmil sťažovateľke dôvody odmietnutia jej dovolania.

19. Najvyšší súd k tejto otázke vo svojom vyjadrení (bod III.1.) uviedol, že napadnuté uznesenie bolo odôvodnené v súlade s vtedajšou praxou (ktorá sa vo vzťahu k udržateľnosti stanoviska občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu R 2/2016 v čase po vydaní uznesenia zmenila), a odkázal na ustálený právny názor najvyššieho súdu o nemožnosti súbežného vyvodzovania prípustnosti dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) aj c) Civilného sporového poriadku.

20. Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, či právne závery, ktorými najvyšší súd odôvodnil odmietnutie dovolania sťažovateľky, boli výsledkom ústavne udržateľnej aplikácie noriem procesného práva najvyšším súdom v súlade s označenými článkami ústavy a dohovoru.

21. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

22. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Inými slovami, posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne čl. 6 ods. 1 dohovoru), v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa (III. ÚS 450/2017). To samozrejme neplatí, ak by najvyšší súd posúdil otázku prípustnosti dovolania ústavne neudržateľne v neprospech sťažovateľa (IV. ÚS 80/2021).

23. Ústavný súd sa oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ktorý po rekapitulácii priebehu konania pred okresným súdom a krajským súdom vymedzil v bode 4 napadnutého uznesenia dovolanie podané sťažovateľkou. Porušenie práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP videla sťažovateľka vo vade zmätočnosti, ktorá spočívala v nepreskúmateľnosti rozhodnutia, jeho nedostatočnom odôvodnení, arbitrárnosti a v tom, že sa odvolací súd nevysporiadal s jej námietkami, ktoré sú pre posúdenie veci rozhodujúce. Sťažovateľka uviedla na odôvodnenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, že sudy pochybili pri právnom posúdení veci, čo viedlo k nesprávnym právnym záverom o zamietnutí žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. V bode 9 napadnutého uznesenia odkázal na svoju ustálenú judikatúru (R 111/1998), podľa ktorej nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania, na ktorej zotrvalo zjednocujúce stanovisko R 2/2016, ktoré treba považovať za aktuálne aj po 1. júli 2016. V prejednávanej veci najvyšší súd nezistil podklad na uplatnenie druhej vety stanoviska, krajnej výnimky týkajúcej sa extrémnych prípadov (rozhodnutie neobsahuje žiadne odôvodnenie, zásadná vada predstavujúca justičný omyl). Námietku vady v zmysle § 420 písm. f) CSP vyhodnotil ako nedôvodnú (bod 10 napadnutého uznesenia). Najvyšší súd vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP

sťažovateľke vytkol, že nemožno ustáliť, pri riešení ktorej konkrétnej právnej otázky sa mal krajský súd odchýliť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, resp. ktorá právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Z dovolania ani nevyplýva, vo vzťahu ku ktorému rozhodnutiu dovolacieho súdu došlo k judikatúrnemu odklonu dovolacieho súdu ani ktoré rozhodnutie považuje za rozdielne. Dovolacie dôvody nepovažoval za vymedzené spôsobom zodpovedajúcim § 431 až § 435 Civilného sporového poriadku (body 14 a 15 napadnutého uznesenia).

24. V rámci sťažnostných námietok ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia dospel k záveru, že najvyšší súd sa nevysporiadal s dovolacími námietkami sťažovateľa ústavne akceptovateľným spôsobom.

25. Ústavný súd plne rešpektuje rozhodovací priestor najvyššieho súdu vrátane jeho kompetencie ústavne konformným spôsobom vymedziť si prípustnosť a spôsob rozhodovania o dovolaní (II. ÚS 398/08, I. ÚS 18/2020), no len pokiaľ neprekročí ústavné štandardy (I. ÚS 17/01). Rešpektuje aj jeho vlastnú diskreciu vo vzťahu k odmietaniu dovolaní, ktoré nespĺňajú procesné podmienky prípustnosti na ich vecné prejednanie. V týchto prípadoch je pochopiteľná tendencia najvyššieho súdu zjednodušiť svoje rozhodnutia, aby mohol efektívne plniť svoju úlohu. Ani pri tejto snahe nemôže byť opomenutá povinnosť rešpektovať práva sporových strán a dodržať zásady spravodlivého procesu, v okolnostiach prípadu právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, a to minimálne v takom rozsahu, aby dovolateľ dostal konkrétne odpovede na jeho podstatné dovolacie námietky (porovnaj IV. ÚS 80/2021).

26. Požiadavke na riadne odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (najvyšší súd nevynímajúc) nezodpovedá ani všeobecné súhrnné konštatovanie (napr. „z obsahu spisu“, „obsah spisu“ a pod.) bez dostatočného a presvedčivého odôvodnenia spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými, avšak pre vec podstatnými námietkami strany konania (I. ÚS 515/2020).

27. Civilný sporový poriadok v § 451 ods. 3 síce dovoľuje najvyššiemu súdu odôvodniť uznesenie o odmietnutí dovolania stručne. V dôsledku nedostatočnosti takéhoto odôvodnenia však nesmie dochádzať k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zároveň musí v záujme napĺňania princípu právnej istoty a predvídateľnosti práva obsahovať také údaje, ktoré aj tretím osobám sprostredkuje skutkový stav a právne posúdenie (porovnaj *Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol.* Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. s 1438).

28. Odôvodnenie napadnutého uznesenia o odmietnutí dovolania z dôvodu podľa § 420 písm. f), ako aj podľa § 420 ods. 1 písm. a) a c) CSP tieto základné požiadavky nespĺňa. Odôvodnenie, ktoré len všeobecným spôsobom konštatuje na jednej strane nesplnenie podmienok prípustnosti dovolania a na druhej strane dodržanie zákonných náležitostí rozhodnutia odvolacieho súdu, resp. nemožnosť ustálenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť alebo ktorá je dovolacím súdom riešená rozdielne, bez akejkoľvek odpovede na konkrétne námietky sťažovateľky v dovolaní, nemôže učiniť zadosť požiadavke riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia v súlade s právom na spravodlivý proces. Ústavný súd s istým zveličením dodáva, že takéto odôvodnenie [bod 4 týkajúci sa obsahu podaného dovolania, body 9 a 10 týkajúce sa dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP a body 14 a 15 týkajúce sa dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1

písm. a) a c) CSP] by mohlo byť paušálne použité aj v akomkoľvek inom rozhodnutí odmietajúcom dovolanie.

29. Ústavný súd rešpektuje ustálenú judikatúru, podľa ktorej nie je potrebné, aby sa súd v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal každou námietkou dovolateľa, avšak vo veci sťažovateľky najvyšší súd neodpovedal na žiadny z predložených argumentov, nezaujal k nim žiadne stanovisko a všeobecným spôsobom bez konkrétneho odôvodnenia vzťahujúceho sa na prejednávanú vec dovolanie odmietol. Napadnuté uznesenie je vo vzťahu k prejednáwanej veci sťažovateľky neadresné.

30. Okrem už uvedeného, vo vzťahu k odôvodneniu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd pripomína, že sa už vyjadril k aktuálnosti zjednocujúceho stanoviska R 2/2016 po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku tak, že jeho význam je potrebné chápať v tom zmysle, že pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Znamená to, že stratilo význam vyčleňovanie „inej vady konania“ z tejto kategórie podľa predchádzajúcej právnej úpravy a taká vada, pokiaľ má znaky uvedené v predchádzajúcej vete, zakladá prípustnosť dovolania podľa označeného ustanovenia. Včlenením formulácie o práve na spravodlivý súdny proces do textu zákona sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale naopak, sprísnilo (IV. ÚS 314/2020).

31. Podľa názoru ústavného súdu povinnosť dovolateľa vymedziť a konkretizovať prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP treba vnímať ako jeho povinnosť predostrieť vlastnú argumentáciu v prospech prípustnosti dovolania, a tak napomôcť preskúmaniu rozhodnutia dovolacím súdom. Dovolací súd však nie je vymedzením prípustnosti viazaný a skúma ju aj sám (I. ÚS 51/2020). Namietaná právna otázka môže vyplynúť aj z textu dovolania a nemusí byť formálne vymedzená v jeho konkrétnej časti. Dovolací súd sa má pokúsiť autenticky porozumieť dovolateľovi – jeho textu ako celku, ale na druhej strane nedotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky (I. ÚS 336/2019).

32. Na záver ústavný súd pripomína, že súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t. j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátov) toho istého súdu, a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú. Naopak, postoj všeobecných súdov vyznačujúci sa odlišnosťou prístupu k prejednávaným veciam, ktoré sú v podstate identické, bez toho, aby svoj odklon odôvodnili, je prejavom svojvôle, ktorá odporuje základnému princípu materiálneho právneho štátu (IV. ÚS 443/2020, III. ÚS 289/2017, ZNaU 43/2017).

33. Ústavný súd považuje námietku sťažovateľky o nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu za opodstatnenú, keďže najvyšší súd bez náležitého odôvodnenia odmietol jej dovolanie podané z dôvodu podľa § 420 písm. f) a podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

34. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyšší súd porušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu), preto napadnuté

uznesenie podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a jemu zodpovedajúcemu § 133 ods. 2 a ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

35. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

V.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu

36. Podstatou tejto časti ústavnej sťažnosti je presvedčenie sťažovateľky o arbitrárnosti a svojvôli napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý postupoval v rozpore so zákonom o rozhodcovskom konaní, Civilným sporovým poriadkom a Exekučným poriadkom, a neodôvodnil odklon od skoršej rozhodovacej praxe, a to najmä v súvislosti s nemožnosťou posudzovania právoplatného a vykonateľného nespotebitel'ského rozhodcovského rozsudku exekučným súdom od 1. januára 2015, a nemožnosťou použitia ustanovení Civilného sporového poriadku na doručovanie písomností v rozhodcovskom konaní.

37. Ústavný súd už viackrát vo svojej doterajšej judikatúre vyslovil, že nemožno akceptovať, aby napĺňanie úsilia o spravodlivé súdne konanie príslušným všeobecným súdom nahradzoval ústavný súd svojím vstupovaním a ingerenciou do dosiaľ neskončeného súdneho konania. Ústavný súd môže urobiť zásah na ochranu ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv sťažovateľky až vtedy, keď už ostatné orgány verejnej moci nemajú možnosť namietaný protiústavný stav napraviť (m. m. IV. ÚS 322/09). Rovnako ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre zdôrazňuje, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (ich namietané porušenie tvorí základ sťažovateľkou navrhovaného petitu, pozn.) je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Civilnom sporovom poriadku (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06).

38. V súlade s doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08), majú na zreteli princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy preskúmané (IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010), ktorý vyplýva z jeho subsidiárneho postavenia pri ochrane základných práv a slobôd, vychádza ústavný súd z toho, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva napadnutým uznesením najvyššieho súdu a vrátením veci na ďalšie konanie sa otvára priestor na to, aby sa všeobecný súd v ďalšom konaní sám vysporiadal s ochranou uvedených práv, podoprených ústavnými princípmi, ktoré sú imanentnou súčasťou základných práv a slobôd (II. ÚS 18/2021).

39. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľka sa ochrany svojich základných práv a slobôd môže domôcť pred najvyšším súdom v dovolacom konaní, ústavnej sťažnosti vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením a postupom krajského súdu nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

40. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že nie je oprávnený usmerňovať vývoj judikatúry všeobecných súdov z hľadiska správnosti výkladu a uplatňovania zákonov (za podmienky rešpektovania jeho ústavnej konformity) alebo zjednocovať judikatúru všeobecných súdov (porovnaj I. ÚS 339/2019). Takáto kompetencia patrí práve najvyššiemu súdu, ktorý ju realizuje v dovolacom konaní.

VI. Trovy konania

41. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 680,74 eur s DPH (bod 3 výroku tohto nálezu).

42. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Priznal náhradu za tri právne úkony, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania, podanie ústavnej sťažnosti (v roku 2020) a vyjadrenie (v roku 2021). Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2020 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 177 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,62 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 187,62 eur za jeden úkon, za dva úkony sumu 375,24 eur. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2021 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky predstavuje sumu 181,17 eur. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 10,87 eur predstavuje sumu 192,04 eur za jeden úkon. Ústavný súd priznanú odmenu vo výške 567,28 eur zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 113,46 eur, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

43. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia (bod 3 výroku tohto nálezu) je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcovi sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenému v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 9. februára 2022

Miloš Maďar
predseda senátu